

22

12/2/1933 Pazar

Reis : Celal Sahir Bey

Azalar: Ahmet Cevat, Besim Atalay, Hamit Zübeyr, İbrahim Necmi
ve Ragıp Hulûsi Beyler.

R U Z N A M E

I- Hazırlanmış olan 1/1/1933, 3/1/1933, 4/1/1933 toplantılarının
zabıtları.

II- Gelen evraklar:

A- Maarif Vekâletinden gönderilen İstanbul Derleme Heyetinin 4/2/933
tarihli ve 280/143 numaralı mektubu:

1- Derleme Kılavuz Defterlerinin nerelere ve ne kadar
tevzi olunduğunu ve kılavuzların hemen bitmek üzere bulunduğunu
bildirerek daha kılavuz gönderilmesini istemekte, 2- İstanbulun ge-
nişliği dolayısıyla muallimlerin faaliyetlerini tanzim etmek, onla-
ra vazife ayırmak ve gelen fişleri tasnif etmek üzere her ilk ted-
risat müfettişliği mantakasında bir mntaka tasnif komisyonu teşki-
line karar verildiğini; bu komisyonlardan tasnifli olarak gelecek
fişlerin son bir defa derleme heyetince tasnif edileceğini ve bu
mesele etrafında Maarif Müdürlüğünde İlk Tedrisat Müfettişlerinin
üç içtima yaparak mntakalarda faaliyete başladıklarını bildirmek-
te, 3- Halk bilgisi derlemeleri için bastırılan fişlerin örnekleri-
ni göndermekte, 4- 22/1/933 tarih 280/290 sayılı ve 23/1/933 tarihli
280/305 sayılı mektuplarla sorulan noktaların cevabını çabuk veril-
mesini istemekte, 5- Defter tevziatı henüz bitirildiğinden gelmiş
fiş bulunmadığını haber vermektedir.

B- Kastamonu Derleme Heyetinin mektubu:

Söz Derleme Talimatnamesinde yalnız mektupların derleme ocakları
olarak gösterilmesi kâfi görülmiyerek halkla yakından temas ve mu-
amelesi olan daire ve müesseselerin ve merkezlerde bulunan askerî
kataların müdürlerinin ve kumandanlarının reisliği altında birer
ocak olarak tesbit edildiğini ve faaliyete başlattırılmak üzere
bulunulduğunu bildirmektedir.

III-Lengüistik-Filoloji Kolunun takrirleri:

- A- Maarif Vekâleti tarafından terceme ettirilen aşağıda yazılı kitapların görülmek üzere istenilmesi hakkında.
Kitaplar:
- 1) Y.Vendriyes. Le Langage Ahmet Cevat Beye terceme ettirilen
  - 2) Rôdet. Element de Fonétique Générale Ragıp Hulûsi Beye terceme ettirilen.
  - 3) A. Dauzat. Le vie du langage Hüseyin Nazım Beye terceme ettirilen.
- B- Kolun çalışma programında yazılı olduğu üzere Kolun Başu Hamit Zübeyr Beyle beraber "Kutatgu-Biliğ"i terceme edecek olan Dr. Rahmeti Beyin malî vaziyeti fahrî çalışmağa müsait olmadığından eser bitince kendisine münasip bir honorarium verilmesi hakkında.
- C- Evvelce listesi tertip edilip Umumî Merkez Heyetince satın alınmasına karar verilmiş olan kitaplardan başka, Kol âzalarının çalışmaları için çok lüzumlu görülen dört kitabın (W.Hevesy:Finnisch-Ugrisches Aus Indien; Ubond-Hevesy:Munda-Magyar-Mavri; Ghurye g.s.: Caste and race in India; Wilson ch.A.: Lengends and mys teries of the mavri London.) satın alınması *hakkında*

IV-Derleme Kolunun takriri:

Matbuatta dil meselesi üzerine yapılan neşriyattan kelime derleme-
siyle taallûku olmıyan kısımlar arasında Cemiyetin Umumî Heyetince bilinmesi çok faydalı olanlar bulunduğundan bu gibi yazıların Derleme Kolunca Neşriyat Koluna verilerek o Kulun başu tarafından tetkik ve içlerinde ehemmiyetlilerinin Umumî Merkez Heyetine arz edilmesi uygun görüldüğüne dair.

V-Derleme Kolunun çalışma programı.

- Grammer - Pentaks Kolunun taklifi:*
VI-"Cramer metodu hakkında lâyiha" kitabından yirmi tanenin Maarif Vekâletinden istenmesine dair.

- VII-Hamit Zübeyr Beyin "Ana dilden derlemeler" kitabından ne suretle istifade edileceğine dair raporü.

VIII-Umumî Kâtipliğin teklifi.

Dışarı teşkilâtına dair Talimatname hazırlanmış ve Halkevi bulunmayan yerlerde Merkezimizi teşkil etmek için Vilâyetlere yazılması kararlaştırılmış olduğundan hem bu Talimatnameyi göndermek, hem de Merkez Heyetini teşkil edecek zatlerin isimlerini istemek üzere Vilâyetlere yapılacak tamim müsveddesi.

I-Zabıtlar okunup kabul edildi.

II-A- İstanbul Derleme Heyetinin mektubu:

- 1) Derleme Heyetine 300 tane daha derleme kılavuzu verilmesinin Devlet Matbaasına yazıldığı Maarif Vekâletinin tezkeresinde bildirilmektedir. Derleme Heyetine defterlerin ve bilhassa kılavuzların tevziinde israf olunmaması yazılacaktır.
- 2) Mintaka teşkilâtı münasip görüldü.
- 3) Bastırılan fişler küçük ve maksada elverişsiz olmakla beraber yapılmış olduğu için ses çıkarılmıyacaktır.
- 4) Sorulan noktalara dair izahlar gönderilmiştir.

B- Kastamonu Derleme Heyetinin mektubu:

Kararın muvafık görüldüğü cevabı verilecektir.

III-Lengüistik-Filoloji Kolunun tahrirleri:

A- Kitaplar Maarif Vekâletinden istenilecektir.

B- Rahmeti Beye honrarium verilmesi esas itibariyle kabul edilmiş, yalnız bunda ve buna mümasil terceme ve tetkik işlerinde yapanın ne kadar muvaffak olabildiğini anlamak üzere mesainin bir kısmı Cemiyetçe görüldükten sonra devam edip etmemesine karar verilmesi ve honrarium miktarının ileride tesbiti münasip görüldü.

C- Adları yazılı olan dört kitabın satın alınması muvafık görüldü.

IV-Derleme Kolunun tahriri:

Muvafık görüldü.

V-Derleme Kolunun çalışma programı.

Programın hepsi okunarak âzaların bazı noktalar hakkında mütalâaları ve değiştirme talepleri tesbit edilmiş ve Ragıp Hulûsi Beyle Celal Sahir Bey tarafından bir defa daha birlikte gözden geçirildikten sonra tekrar müzakeresine karar verildi.

VI-Gramer-Sentaks Kolunun tahriri:

Muvafık görüldü.

VII-Hamit Zübeyr Beyin raporu:

Evvelce böyle bir rapor yazılmasını teklif eden Ahmet Cevat Bey raporun umumî mahiyette olup bilhassa bu kitaptan istifade tarzlarını göstermediğini söylemiş. Celal Sahir Bey dört maddeye ayrılan raporun birinci maddesinin tatbiki esasen Etimoloji Kolu tarafından üste alındığını, Gramer Kolunun bu yeni söz malzemelerinde geçen lâhikaları araştırması fayda vereceğine dair olan ikinci maddenin muvafık olduğunu, üçüncü maddede ifade edilen bu kitaptan derleyicilerin istifade etmesi önce geçen müzakerelerde münasip görülmeyp yalnız Merkez Heyetlerimize gönderilerek içindeki kelimelerin onlar vasıtasıyla tetkik ettirilmesi Umumî Merkez Heyetince münasip görüldüğünü, dördüncü maddeye gelince- istilâh yaratmada bu gibi derlemelerden ve mevcut lûgatlerden faydalanma hakkındaki düşünce pek doğru ise de teşekkül etmiş olan istilâh bölükleri âzalarının ekserisi Türk lehçelerinde mütehassis olmadıkları için bu gibi dil malzemesi hazinelerini araştırmaya imkân bulamayacaklarından onların işlerini kolaylaştıracak bir çare bulmak lâzım olduğunu ifade etmiştir. ^{şerhlerle} ~~bu~~ dördüncü maddede gösterilen doğru fikrin tatbiki için ne gibi tedbirler alınmak lâzım geldiğini Lûgat ve Istilâh Kolunun başı tarafından tesbit edilmesine karar verildi.

VIII-Hazırlanan temim sureti okunmuş ve muvafık görülmüştür.

M. Necmi

Ragıp Hatun

Mihalif

H. Zübeyr

B. Atilla

Ahmet Cevat

Arslan

